

Dispozitivul

- 1) Noțiunea „clauză care nu s-a negociat individual”, care figurează la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, trebuie interpretată în sensul că aceasta se referă în special la o clauză contractuală modificată printr-o dispoziție legislativă națională imperativă, adoptată după încheierea unui contract de împrumut cu un consumator, și care vizează suplینirea unei clauze lovite de nulitate, conținută de contractul respectiv.
- 2) Articolul 1 alineatul (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că domeniul de aplicare al acestei directive nu include clauze care reflectă dispoziții imperative de drept național, inserate după încheierea unui contract de împrumut cu un consumator și care vizează suplینirea unei clauze a acestuia, lovită de nulitate, prin impunerea unui curs de schimb stabilit de Banca Națională. Cu toate acestea, o clauză referitoare la riscul de schimb valutar, precum cea în discuție în litigiul principal, nu este exclusă din domeniul de aplicare respectiv în temeiul acestei dispoziții.
- 3) Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că cerința potrivit căreia o clauză contractuală trebuie exprimată în mod clar și inteligibil obligă instituțiile financiare să furnizeze împrumutaților informații suficiente pentru a le permite să adopte decizii prudente și în cunoștință de cauză. În această privință, această cerință implică faptul ca o clauză referitoare la riscul de schimb valutar să fie înțeleasă de consumator atât pe planurile formal și gramatical, cât și în ceea ce privește efectele concrete ale acesteia, în sensul ca un consumator mediu normal informat, suficient de atent și de avizat să poată nu numai să cunoască posibilitatea deprecierei monedei naționale față de moneda străină în care a fost exprimat împrumutul, ci și să evalueze consecințele economice, potențial semnificative, ale unei astfel de clauze asupra obligațiilor sale financiare.
- 4) Articolul 4 din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că impune ca caracterul clar și inteligibil al clauzelor contractuale să fie apreciat raportându-se, în momentul încheierii contractului, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului, precum și la toate celelalte clauze ale contractului, în pofida faptului că unele dintre aceste clauze au fost declarate sau prezumate abuzive și din această cauză au fost anulate ulterior de legiuitorul național.
- 5) Articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că îi revine instanței naționale sarcina să invoce din oficiu, în locul consumatorului în calitate sa de reclamant, eventualul caracter abuziv al unei clauze contractuale, din moment ce dispune de elementele de fapt și de drept necesare în acest scop.

(¹) JO C 144, 8.5.2017.

Hotărârea Curții (Camera a doua) din 13 septembrie 2018 (cerere de decizie preliminară formulată de Consiglio di Stato – Italia) – Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato/Wind Tre SpA, fostă Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17), Vodafone Italia SpA, fostă Vodafone Omnitel NV (C-55/17)

(Cauza C-54/17 și C-55/17) (¹)

(Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 2005/29/CE – Practici comerciale neloiale – Articolul 3 alineatul (4) – Domeniu de aplicare – Articolele 5, 8 și 9 – Practici comerciale agresive – Anexa I punctul 29 – Practici comerciale agresive în orice situație – Vânzare nesolicitată – Directiva 2002/21/CE – Directiva 2002/22/CE – Servicii de telecomunicații – Vânzare de carduri SIM (Subscriber Identity Module, modul de identificare a abonatului) care includ anumite servicii preinstalate și activate în prealabil – Lipsa informării prealabile a consumatorilor)

(2018/C 408/13)

Limba de procedură: italiana

Instanța de trimitere

Consiglio di Stato

Părțile din procedura principală

Apelantă: Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Intimată: Wind Tre SpA, fostă Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17), Vodafone Italia SpA, fostă Vodafone Omnitel NV (C-55/17)

cu participarea: Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (C-54/17), Altroconsumo, Vito Rizzo (C-54/17), Telecom Italia SpA

Dispozitivul

- 1) Noțiunea „vânzare nesolicitată”, în sensul punctului 29 din anexa I la Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”), trebuie interpretată în sensul că, sub rezerva verificărilor care urmează a fi efectuate de instanța de trimitere, aceasta include comportamente precum cele în discuție în litigiul principal, care constau, pentru un operator de telecomunicații, în comercializarea de carduri SIM (Subscriber Identity Module, modul de identificare a abonatului) pe care sunt preinstalate și activate în prealabil anumite servicii, precum navigarea pe internet și mesageria vocală, fără ca respectivul consumator să fi fost informat în prealabil și în mod adecvat despre această preinstalare și activare prealabilă și nici despre costurile acestor servicii.
- 2) Articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia un comportament ce constituie o vânzare nesolicitată, în sensul punctului 29 din anexa I la Directiva 2005/29, precum cele în discuție în litigiul principal, trebuie apreciat din prisma dispozițiilor acestei directive, cu consecința că, potrivit acestei reglementări, autoritatea națională de reglementare, în sensul Directivei 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009, nu este competentă să sancționeze un asemenea comportament.

(¹) JO C 239, 24.7.2017.

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 11 decembrie 2018 (cerere de decizie preliminară formulată de Bundesarbeitsgericht – Germania) – IR/JQ

(Cauza C-68/17) (¹)

(Trimitere preliminară – Politica socială – Directiva 2000/78/CE – Egalitate de tratament – Activități profesionale ale bisericilor sau ale altor organizații a căror etică este bazată pe religie sau convingeri – Cerințe profesionale – Atitudine de bună credință și de loialitate față de etica bisericii sau a organizației – Noțiune – Tratamente diferențiate bazate pe religie sau convingeri – Concedierea unui lucrător de confesiune catolică, care exercită o funcție de conducere, ca urmare a unei a doua căsătorii civile încheiate după un divorț)

(2018/C 408/14)

Limba de procedură: germana

Instanța de trimitere

Bundesarbeitsgericht

Părțile din procedura principală

Reclamant: IR

Pârât: JQ